

**SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I LO IM. MIKOŁAJA KOPERNIKA
W ŻYWCU**

motto

*„Dziecko krytykowane, uczy się potępiać,
dziecko otaczane wrogością, uczy się agresji,
dziecko żyjące w strachu, uczy się lęklności,
dziecko doświadczające litości, uczy się rozczulać nad sobą,
dziecko wyśmiewane, uczy się nieśmiałości,
dziecko otaczane zazdrością, uczy się zawiści,
dziecko zawstydzane, uczy się poczucia winy,
dziecko zachęcane, uczy się wiary w siebie,
dziecko otaczane wyrozumiałością, uczy się cierpliwości,
dziecko chwalone, uczy się wdzięczności,
dziecko akceptowane, uczy się kochać,
dziecko otaczane aprobatą, uczy się lubić siebie,
dziecko darzone uznaniem, uczy się, że dobrze mieć cel,
dziecko żyjące w otoczeniu, które potrafi się dzielić, uczy się hojności,
dziecko traktowane uczciwie, uczy się prawdy i sprawiedliwości,
dziecko żyjące w poczuciu bezpieczeństwa, uczy się ufności,
dziecko otoczone przyjaźnią, uczy się radości życia,
jeżeli żyjesz w spokoju, twoje dziecko będzie żyło w spokoju ducha.”*

WSTĘP DO PROFILAKTYKI

Przez profilaktykę rozumiemy takie oddziaływania wychowawcze, które mają na celu chronić człowieka przed zagrożeniami mogącymi zakłócić ich prawidłowy rozwój. Ważnym celem jest również reagowanie na pojawiające się zagrożenia. Działania te obejmować powinny promowanie zdrowego stylu życia, szukanie sensu życia, uczenie umiejętności związanych z funkcjonowaniem psychospołecznym, udzielanie pomocy w rozwiązywaniu kryzysów rozwojowych, rodzinnych, społecznych, motywowanie do rozwijania szerokich zainteresowań, reagowanie na potrzeby innych ludzi. Realizowanie tych zadań jako priorytetowych w pracy z uczniem i wskazywanie pozytywnych wzorców postępowania może pomóc uchronić młodego człowieka przed szukaniem innych środków rozwiązujących jego problemy (środki uzależniające) i sięganiem po nie. W tych działaniach ważna jest ścisła współpraca z rodzicami. Dzięki ich zaangażowaniu i przyjęciu konsekwentnej postawy wychowawczej można w miarę wcześnie reagować na zachowania uczniów niezgodne z zasadami moralnymi. Również szeroka współpraca ze środowiskiem lokalnym poprawi jakość działań szkoły.

Podstawą do opracowania Szkolnego Programu Profilaktyki są informacje zebrane od nauczycieli, rodziców i uczniów za pomocą:

- obserwacji zachowań i problemów młodzieży na terenie szkoły oraz w sytuacjach pozalekcyjnych,
- analizy problemów edukacyjnych i wychowawczych zgłaszanych do pedagoga i psychologa szkolnego oraz wychowawców (analiza dokumentacji, rozmowa),
- analizy problemów zdrowotnych rejestrowanych i dostrzeganych przez pielęgniarkę szkolną (rozmowa),
- analizy problemów zgłaszanych przez rodziców (konsultacje indywidualne, zebrania klasowe).

Na podstawie wyników obserwacji, rozmów, wywiadów i ankiet, ustalono listę priorytetów w zakresie działań profilaktycznych w pracy z uczniami i rodzicami. Program obejmuje następujące obszary oddziaływań:

- wyposażenie uczniów w rzetelną wiedzę na temat zgubnych skutków zażywania różnorodnych środków psychoaktywnych,
- przeciwdziałanie zagrożeniom cywilizacyjnym,

- rozwijanie ważnych umiejętności życiowych, poprzez wzmocnienie postaw i zachowań poświadanych społecznie i powszechnie akceptowanych.

Warunkiem skutecznej profilaktyki jest skoordynowanie działań we wszystkich wyżej wymienionych obszarach. Zadania z poszczególnych obszarów będą realizowane w ramach godzin do dyspozycji wychowawcy, zajęć z określonych przedmiotów oraz różnych form działalności pozalekcyjnej szkoły. Przewidziane zostało uczestnictwo uczniów w warsztatach, spektaklach oraz akcjach zgodnie z tematyką programu. Sprawdzianem przydatności programu będzie jego ewaluacja. Wnioski z niej posłużą modyfikacji i doskonaleniu programu pod względem konstrukcji, tematyki oraz form realizacji.

Program realizowany jest w oparciu o następujące podstawy prawne dla działań profilaktycznych w szkołach:

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty z późniejszymi zmianami.
2. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z dnia 20 października 1994 r.) oraz ustawa o zmianie ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z dnia 10 stycznia 2011 r.)
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35, poz. 230) nowelizacja z dnia 12 września 1996 r. (Dz. U. Nr 127, poz. 593) z późniejszymi zmianami (Dz. U. Nr 70, poz. 473 z dnia 1 lipca 2011 r.)
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r - Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz.145) oraz ustawa o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 15 kwietnia 2011 r. (Dz. U. Nr 105, poz. 614 z dnia 24 maja 2011 r.)
5. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych oraz ustawa o zmianie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych z dnia 8 kwietnia 2010 r. oraz ustawy Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. Nr 81, poz .529 z dnia 8 kwietnia 2010 r.)
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. (Dz. U. 2003/26/2260) w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem.
7. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.
8. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.

9. Konwencja o Prawach Dziecka (Dz. U. 1991/120/526, 2000/2/11)
10. Rządowy program na lata 2008-2013 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”

CELE I ZAŁOŻENIA SZKOŁY W TWORZENIU PROGRAMU PROFILAKTYKI

Efektom działań profilaktyki ma być ukształtowanie dojrzałego człowieka. Na jego dojrzałość powinny składać się:

1. Dojrzałość emocjonalna i społeczna.
2. Umiejętność poruszania się w świecie zewnętrznym.
3. Umiejętność nawiązywania relacji z innymi ludźmi.
4. Umiejętność rozwiązywania problemów emocjonalnych, osobistych i rodzinnych.
5. Poznawanie sensu życia.
6. Poszukiwanie i dążenie do osiągnięcia celów życiowych.
7. Doskonalenie swojej osobowości.
8. Kreatywność.
9. Życie w zgodzie z etyką społeczną.
10. Przestrzeganie zasad moralnych.
11. Rozwijanie i umacnianie więzi rodzinnych.
12. Prezentowanie właściwych postaw społecznych.
13. Umiejętność dokonywania właściwych wyborów.
14. Umiejętność dokonywania selekcji czynników patogennych.
15. Tolerancja.
16. Znajomość podstaw negocjacji

ZADANIA DLA NAUCZYCIELI

Nauczyciel występuje jako przewodnik nie tylko w sferze wiedzy, ale również w przekraczaniu progu dojrzałości. Relacje pomiędzy nim a uczniem winny pomóc młodemu człowiekowi w rozwoju wartości i postrzeganiu świata. Głównym celem tego oddziaływania jest indywidualne potraktowanie każdego z nich, ukazanie mocnych stron jego osobowości

i ciągle ich wzmacnianie. Oddziaływania naprawcze pozwolą wyeliminować negatywne elementy postawy ucznia. Ukazywanie pozytywnych i konsekwentnych relacji powinno ukształtować solidne fundamenty rozwoju ucznia.

Dla doskonalenia tych działań proponuje się następującą tematykę:

- I. Diagnozowanie ucznia – rozpoznawanie jego cech dodatnich i ujemnych. Wzmacnianie cech pozytywnych.
- II. Prowadzenie z uczniami dialogu, wskazywanie pozytywnych stron życia.
- III. Wzmacnianie i motywowanie w dokonanych wyborach życiowych.
- IV. Przeciwdziałanie agresji, nałogom i uzależnieniom poprzez promowanie aktywności i zdrowego stylu życia.
- V. Doskonalenie umiejętności wychowawczych.
- VI. Uświadomienie zagrożeń multimedialnych.

WSPÓŁPRACA RODZICÓW

1. Zapoznanie rodziców z działaniami profilaktycznymi szkoły i uzyskanie akceptacji oraz wsparcia w ich realizacji.
2. Stworzenie w szkole środowiska do otwartej współpracy.
3. Udzielanie pomocy rodzicom mającym problemy wychowawcze ze swoimi dziećmi.
4. Udzielanie rodzicom informacji na temat radzenia sobie ze swoimi problemami (rodziny z problemem alkoholowym, przemoc w rodzinie, niewydolność wychowawcza).
5. Spotkania tematyczne dla rodziców w ramach pedagogizacji.
6. Spotkania prowadzone przez profesjonalistów w zakresie danego tematu.

CELE I TREŚCI

I. Wyposażenie uczniów w rzetelną wiedzę na temat zgubnych skutków zażywania różnorodnych środków psychoaktywnych.

Cele	Treści zadań	Formy i metody	Realizatorzy	Termin
Zapobieganie patologiom poprzez promowanie zdrowego stylu życia i profilaktyki prozdrowotnej.	Dbłość o zdrowie fizyczne i psychiczne uczniów. Uświadomienie współzależności między wymiarami zdrowia: fizycznym, psychicznym, duchowym oraz odpowiedzialności za ochronę zdrowia.	Spotkania indywidualne z pielęgniarką. Zajęcia propagujące zdrowy styl odżywiania oraz wskazujące na zagrożenia wynikające z zaburzeń odżywiania. Program profilaktyki chorób nowotworowych: raka piersi, raka szyjki macicy, czerniaka.	Wychowawcy, nauczyciele biologii i WDŻ	Cały rok
Zapobieganie używania przez młodzież środków psychoaktywnych.	1. Profilaktyka antynikotynowa	Lekcja wychowawcza, biologii i WDŻ	Nauczyciele biologii, pedagog	Cały rok
	2. Wdrożenie profilaktycznego programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych: „ARS, czyli jak dbać o miłość”.	Podejmowanie działań służących eliminowaniu z obyczajowości młodzieży nikotyny i alkoholu jako narkotyków inicjacyjnych otwierających drogę do innych środków odurzających.	Pielęgniarka, wychowawcy, nauczyciele biologii i WDŻ; obchody dnia bez papierosa, spotkania ze specjalistami od uzależnień.	Cały rok
	3. Uświadomienie konsekwencji prawnych zażywania i rozprowadzania środków narkotycznych, dopalaczy.	Spotkanie z przedstawicielem policji, lekcje tematyczne.	Wychowawcy, pedagog	Cały rok
	4. Uświadomienie konsekwencji zdrowotnych zażywania leków bez konsultacji lekarskiej.	Spotkania indywidualne z pielęgniarką	Pielęgniarka, nauczyciele biologii i chemii	Cały rok
	5. Zebranie i udostępnienie materiałów dotyczących profilaktyki alkoholowej.	Gazetki tematyczne	Nauczyciele biologii, pielęgniarka	Cały rok
	6. Wpływ alkoholu na organizm – umiejętność odmawiania.	Lekcja wychowawcza, lekcje biologii i WDŻ	Wychowawcy, nauczyciele biologii i WDŻ	Cały rok
	7. Upowszechnienie wśród nauczycieli, uczniów i rodziców informacji dot. dostępnych form pomocy młodzieży zagrożonej uzależnieniem.	Gromadzenie i ekspozycja materiałów o formach pomocy i instytucjach powołanych do jej udzielania na tablicy informacyjnej.	Pedagog	Cały rok

	8. Dostarczanie rzetelnej wiedzy o AIDS.	Wykład na lekcjach biologii i WDŻ. Udział w konkursach szkolnych i międzyszkolnych.	Nauczyciele biologii, pielęgniarka, Sanepid.	Cały rok
	9. Kształtowanie postaw wobec chorych na AIDS. Sposoby ochrony.	Lekcja wychowawcza, lekcje biologii i WDŻ	Wychowawcy, nauczyciele biologii i WDŻ	Cały rok
Zagrożenia wywołane nieumiejętnym korzystaniem z Internetu.	1. Uświadomienie konsekwencji nadmiernego spędzania czasu przy komputerze	Lekcja wychowawcza	Wychowawcy	Ustala wychowawca
	2. Zapobieganie zagrożeniom wynikającym z niekontrolowanego korzystania z Internetu	Pogadanki, prelekcje	Pedagog, wychowawcy	Cały rok
	3. Zapobieganie agresji okazywanej w anonimowej komunikacji w Internecie, cyberprzemoc.	Pogadanki, prelekcje	Specjalista, pedagog, psycholog, wychowawcy	Cały rok

II. Przeciwdziałanie współczesnym zagrożeniom cywilizacyjnym.

Cele	Treści zadań	Formy i metody	Realizatorzy	Termin
Zagrożenia spowodowane przez stres.	1. Kształtowanie umiejętności radzenia sobie ze stresem. Sposoby odreagowania stresu poprzez ruch.	Zajęcia tematyczne, warsztaty, zajęcia WF	Pedagog, wychowawcy, pielęgniarka, nauczyciele WF	Cały rok
	2. Zapobieganie depresjom i nerwicom szkolnym poprzez niwelowanie lęków i pomoc w rozwiązywaniu problemów osobistych.	Indywidualne spotkania z pedagogiem szkolnym, pielęgniarką	Pedagog, psycholog, wychowawcy, pielęgniarka, nauczyciele WF	Według potrzeb
Higiena i bezpieczeństwo nauki i pracy.	1. Zapoznanie się z regulaminami pracowni i pomieszczeń szkolnych (szatnia, siłownia, sala gimnastyczna, stołówka, biblioteka, itp.).	Pogadanki wychowawców poprzedzające zajęcia pozaszkolne	Wychowawcy, opiekunowie, pracownicy pomieszczeń szkolnych	Wrzesień
	2. Zapoznanie uczniów z zasadami zachowania się podczas zajęć poza szkołą (turystyczne, sportowe, rekreacyjne).	Pogadanki wychowawców poprzedzające zajęcia pozaszkolne	Wychowawcy	Cały rok
	3. Zapoznanie z zasadami ewakuacji.	Zajęcia z wychowawcą, próba ewakuacyjna.	Wychowawcy, nauczyciel EDB	Według harmonogramu
	4. Zapoznanie uczniów z	Zajęcia w ramach	Nauczyciel	Cały rok

	podstawowymi zasadami udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach.	EDB, spotkania w gabinecie medycznym.	EDB, pielęgniarka	
Zdrowy styl życia.	1. Propagowanie prawidłowego sposobu odżywiania.	Lekcje wychowawcze, spotkania ze specjalistami ds. żywienia, przygotowanie gazetek tematycznych, propagowanie treści poprzez ulotki, foldery.	Pielęgniarka, nauczyciele EDB, biologii, wychowawcy, pedagog szkolny	Cały rok
	2. Wyłonienie osób zagrożonych bulimią i anoreksją.			
	3. Przeciwdziałanie otyłości.			
	4. Cywilizacyjne choroby: cukrzyca, nadciśnienie tętnicze, wady wzroku i słuchu.			

III. Rozwijanie ważnych umiejętności życiowych, poprzez wzmacnianie postaw i zachowań pożądaných społecznie i powszechnie akceptowanych.

Cele	Treść zadań	Formy i metody	Realizatorzy	Termin
Motywowanie uczniów do nauki. Edukacja intelektualna ucznia.	1. Rozwijanie zdolności do samodzielnego myślenia i samowiedzy: uczenie obserwowania rzeczywistości, uczenie selekcjonowania materiału, zapoznanie z metodami skutecznego uczenia się, ćwiczenie pamięci, ukazywanie pozytywów uczenia się ze zrozumieniem, ćwiczenie koncentracji, uświadomienie roli systematycznego uczenia się, wskazanie dużej roli powtarzania materiału w skutecznym jego opanowaniu.	lekcje przedmiotowe, godziny wychowawcze, zajęcia z psychologiem, zajęcia z pedagogiem, praca z tekstem, dostosowanie powtórek i sprawdzianów do ind. możliwości ucznia, udział w olimpiadach i konkursach, praca w kołach zainteresowań;	Pedagog, wychowawcy, nauczyciele	Cały rok
	2. Budzenie ciekawości poznawczej: uczenie samodzielnego poszukiwania informacji, kształtowanie umiejętności poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, zachęcanie uczniów do działalności na forum szkoły i poza nią, prowadzenie lekcji metodami	Lekcje przedmiotowe, godziny wychowawcze, lekcje biblioteczne, koła zainteresowań, naukowe inicjatywy pozaszkolne, współpraca z wyższymi uczelniami, spotkania z przedstawicielami	Nauczyciele, wychowawcy, spotkania z przedst. z różnych dziedzin nauki.	Cały rok

	problemowymi i aktywnymi.	różnych dziedzin nauki.		
	3. Rozwijanie umiejętności twórczego myślenia: kształtowanie postaw zaangażowanych w zdobywanie wiedzy, uczenie przezwycięzania trudności - kształtowanie umiejętności sprawnego selekcjonowania i zapamiętywania informacji, zachęcanie do działań twórczych, kształtowanie umiejętności syntezy i analizy.	Godziny wychowawcze, lekcje przedmiotowe, wykorzystywanie pomocy naukowych, edukacja multimedialna, indywidualna praca z uczniem zdolnym i słabym.	Nauczyciele, wychowawcy	Cały rok
	4. Pomoc w odkrywaniu własnych predyspozycji i ich twórczym wykorzystaniu: stwarzanie sytuacji umożliwiających rozpoznanie potencjału twórczego ucznia, aktywizowanie uczniów w czasie lekcji i poza nią, organizowanie konkursów przedmiotowych i artystycznych, zachęcanie do aktywności poprzez prezentację osiągnięć ucznia, organizowanie ogólnoszkolnych imprez o charakterze poznawczym (wiedza o historii szkoły, patronie itd.).	Lekcje przedmiotowe, godziny wychowawcze, konkursy, olimpiady, zawody sportowe, Dzień Twórczości Uczniowskiej – przygotowanie scenariuszy, próby, spektakle, apele i uroczystości szkolne, działalność w organizacjach pozaszkolnych.	Nauczyciele, wychowawcy, opiekunowie samorządu szkolnego	Cały rok
Podnoszenie kultury osobistej uczniów, przeciwdziałanie przemocy, wzmacnianie postaw prospołecznych.	1. Budzenie wrażliwości moralnej: wskazywanie właściwych postaw moralnych, systemu wartości, uwrażliwienie na uniwersalne wartości życiowe. Wdrażanie do sumiennego wywiązywania się z obowiązków.	Tematyczne lekcje wychowawcze wg planu, lekcje religii i/lub etyki, inne zajęcia edukacyjne, zajęcia warsztatowe z pedagogiem, zajęcia dydaktyczne z historii, WOS, wyjścia do kina, wyjazdy do teatru Zajęcia na terenie szkoły i poza nią.	Wszyscy pracownicy szkoły	Cały rok

	2. Czuwanie nad kulturą osobistą ucznia: godne zachowanie w szkole i miejscach publicznych, uwrażliwianie uczniów na kulturę języka, zwracanie uwagi na odpowiedni ubiór dostosowany do okoliczności, wypracowanie umiejętności poznania samego siebie i konieczności pracy nad sobą, pogłębianie wiedzy o „Savoir vivre”.	Przeprowadzanie zajęć na temat praw i obowiązków uczniów w świetle ustawy o nieletnich. Przeprowadzenie zajęć na temat: zasad dobrego wychowania i właściwego zachowania się w różnych sytuacjach, nieużywania wulgaryzmów.	Wychowawcy klas, nauczyciele: przedsiębiorczości, WDŻ, religii, dyrektor szkoły, pedagog	Cały rok
Budowanie więzi grupowych.	1. Budowanie pozytywnego klimatu w klasie, dającego poczucie bezpieczeństwa, określenie zasad postępowania w grupie, uczenie poprawnej komunikacji interpersonalnej, uczenie współodpowiedzialności za innych, wyrabianie umiejętności negocjacji i mediacji, kształtowanie poczucia własnej wartości.	Przeprowadzenie zajęć integracyjnych. Przeprowadzenie zajęć na temat: skutecznych sposobów porozumiewania się z innymi, umiejętności rozwiązywania sytuacji konfliktowych. Uświadomienie uczniom konieczności kształtowania w sobie postaw asertywnych.	Pedagog szkolny, wychowawcy, nauczyciele	Wrzesień
	2. Kształtowanie postaw życzliwości, empatii i szacunku.	Lekcja wychowawcza	Wychowawcy, pedagog	Cały rok
	3. Funkcjonowanie w społeczeństwie: kształtowanie umiejętności budowania więzi między pokoleniami, postaw obywatelskich i patriotycznych. Kultywowanie historii, kultury i tradycji narodowych, poszanowanie języka ojczystego, uczenie szacunku dla dobra wspólnego, uczenie poszanowania własności prywatnej, poznanie zasad demokracji i praw człowieka, integracja z Unią Europejską, rozwijanie poczucia tożsamości europejskiej.	Tematyczne lekcje wychowawcze wg planu, zajęcia dydaktyczne z historii, WOS, geografii, wycieczki krajowe i zagraniczne, udział w szkolnych i lokalnych uroczystościach, tworzenie scenariuszy tych uroczystości i rocznic narodowych, organizowanie konkursów o środowisku, Dzień Francuski, Hiszpański i Angielski w szkole;	Wychowawcy, pedagog, nauczyciele języków obcych	Cały rok

	4. Przygotowanie do funkcjonowania w rodzinie i społeczeństwie: uświadamianie roli rodziny w życiu człowieka, wspieranie wychowawczej roli rodziców kształtowanie pozytywnych wzorów funkcjonowania rodziny, kształtowanie aktywności społecznej, uczenie szacunku do życia jako najwyższej wartości	Obserwacje uczniów i rozpoznanie sytuacji rodzinnej.	Zajęcia wychowawcze wg planu, zajęcia WDŻ, lekcje religii i/lub etyki, udział w konkursach „Wiedzy o rodzinie”, udział w otwartych sesjach Rady Miasta, zebrania z rodzicami.	Wrzesień - październik
Zapobieganie i eliminowanie przemocy i zachowań agresywnych	1. Zapoznanie ze sposobami reagowania w sytuacjach trudnych, radzenia sobie ze złością i gniewem; wskazanie konsekwencji zachowań agresywnych.	Pogadanka i warsztaty.	Pedagog, psycholog, wychowawcy	Cały rok
	2. Diagnozowanie sytuacji występowania przemocy fizycznej i psychicznej w szkole.	Lecje wychowawcze, ankiety w klasach II.	Pedagog, wychowawcy	Cały rok
Kształtowanie empatii i potrzeby niesienia pomocy	1. Zbiórki pieniędzy i darów dla osób potrzebujących wsparcia.	Akcje charytatywne na rzecz domów dziecka, hospicjów, domów pomocy społecznej, schronisk itp.	Wychowawcy, opiekun Samorządu Szkolnego.	Cały rok
	2. Kształtowanie postaw życzliwości empatii i szacunku wobec ludzi starszych, niepełnosprawnych, innego wyznania, narodowości, rasy. Propagowanie zachowań sprzyjających integracji społeczności klasowej i szkolnej z uczniami z dysfunkcjami psychofizycznymi, niepełnosprawnymi, chorymi.	Lecje wychowawcze, zajęcia integracyjne, wycieczki klasowe, spotkania z pracownikami stowarzyszeń działających na rzecz osób niepełnosprawnych.	Wychowawcy klas I i II, pedagog, zaproszeni prelegenci	Cały rok
	3. Uświadomienie potrzeby niesienia pomocy dla bezdomnych zwierząt.	Wolontariat w schronisku, zbiórka żywności, itp., prelekcja TOZ	Opiekunowie Samorządu Szkolnego, wychowawcy	Cały rok
Rozwój zainteresowań	1. Koła zainteresowań i zajęcia turystyczne.	Stosowanie metod aktywizujących w pracy z uczniami, zajęcia pozalekcyjne, rajdy, wycieczki.	Nauczyciele, wychowawcy, opiekunowie kół.	Cały rok

	2. Uczestnictwo w życiu kulturalnym.	Teatr, kino, wystawy, itd.	Wychowawcy, nauczyciele	Cały rok
	3. Szkolne uroczystości: Dzień Chemii, Święto Liczby Pi, Dzień Ziemi, Święto Muzyki	Angażowanie młodzieży do przygotowania materiałów w ramach przeprowadzanych konkursów, prezentacji, scenek tematycznych, prezentowanych utworów muzycznych	Nauczyciele przedmiotu, wychowawcy	Cały rok
	4. Spotkania z literaturą i filmem.	Wykłady, prezentacje, sesje filmowe	Nauczyciele polonisci, bibliotekarze	Cały rok
	5. Ukazywanie pozytywnych wzorców osobowych: autorytet jako żywy wzorzec, wyrabianie umiejętności dokonywania wyboru prawidłowych wzorców osobowych.	Lekcje wychowawcze, lekcje religii i/lub etyki, lekcje z przedmiotów humanistycznych	Wychowawcy, nauczyciele religii i etyki, polonisci	Cały rok

REALIZACJA PROGRAMU

Szczegółowe określenie czasu realizacji znajduje się w rozkładach tematów lekcji wychowawczych przygotowanych przez wychowawców klas oraz w harmonogramie pracy szkoły.

Za realizację programu odpowiadają wychowawcy klas, wspierani przez pozostałych pracowników szkoły, pedagoga szkolnego oraz dyrekcję szkoły.

Realizacja programu jest możliwa jedynie przy ścisłej współpracy osób zainteresowanych, pragnących pomóc młodemu człowiekowi w uzyskaniu satysfakcjonującej go dojrzałości, tj. rodziców, wychowawców, nauczycieli, dyrekcji, a przede wszystkim samych uczniów.

EWALUACJA PROGRAMU

Ewaluację programu proponuje się przeprowadzić po dwóch latach jego formalnego funkcjonowania.

Do ewaluacji wykorzystane będą metody jakościowe typu:

- wywiad lub ankieta prowadzona wśród uczniów i rodziców dotycząca efektywności programu (przeprowadzona przez Samorząd Szkolny),
- sprawozdania roczne z działalności organizacji szkolnych i kółek zainteresowań, wspierających proces wychowawczy,
- kronika szkolna.